

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 07.11.2000
KOM(2000) 696 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**Opfølgning af Rådets konklusioner
om "Turisme og beskæftigelse"**

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**Opfølgning af Rådets konklusioner
om "Turisme og beskæftigelse"**

INDHOLDSFORTEGNELSE

I – Indledning	3
II – Målsætninger og metoder	4
1. Generelle målsætninger	4
2. Samarbejde med medlemsstaterne	4
3. Analyse af foranstaltninger, der træffes på andre politikområder, men som har indvirkning på turismen.....	5
4. Høring af de socioøkonomiske aktører	5
III - Arbejdsgruppernes resultater	6
1. Afvikling af arbejdsgruppernes møder	6
2. Udarbejdelse af interimrapporter.....	6
3. Elektronisk platform.....	7
4. Arbejdsgruppernes vigtigste henstillinger	7
<i>a) Samarbejde mellem de forskellige socioøkonomiske aktører og oprettelse af netværk .....</i>	<i>7</i>
<i>b) Opmærksomhed om problemerne</i>	<i>8</i>
<i>c) Oplysning</i>	<i>9</i>
<i>d) Opfølgning og overvågning</i>	<i>9</i>
<i>e) Instrumenter til analyse og evaluering</i>	<i>10</i>
<i>f) Støtte til virksomheder, især SMV'er</i>	<i>10</i>
IV - Operationelle konklusioner	11

I. INDLEDNING

Rådet vedtog den 21. juni 1999 en række konklusioner¹, hvori det opfordrede Kommissionen og medlemsstaterne til et nært samarbejde med henblik på en bedre udnyttelse af turismens potentielle bidrag til vækst og beskæftigelse. Rådet pegede på en række konkrete arbejdsområder og anmodede Kommissionen om at aflægge rapport til Rådet om opfølgningen af dets konklusioner.

Denne statusrapport er Kommissionens foreløbige svar til Rådet.

Rådets konklusioner af 21. juni 1999 er i sig selv en anerkendelse af det hidtidige arbejde og navnlig den dynamik, der siden 1997 er skabt, og som bygger på erkendelse af turismesektorens økonomiske betydning og dens potentiale som faktor for vækst og beskæftigelse.

I Luxembourg blev der i november 1997 afholdt en europæisk konference om turisme og beskæftigelse². Denne konference fandt sted kort tid før mødet i Det Europæiske Råd i Luxembourg³ om beskæftigelsen og mødet i Ministerrådet (turisme) den 26. november 1997⁴. Her erkendte man fordelene ved en afbalanceret og vedvarende udvikling af den europæiske turisme og opfordrede til, at man arbejdede videre med resultaterne af Luxembourg-konferencen. Dette førte til nedsættelsen af Arbejdsgruppen på Højt Plan vedrørende Turisme og Beskæftigelse i 1998, og på grundlag af arbejdsgruppens henstillinger⁵, som fandt bred tilslutning, udsendte Kommissionen en meddelelse⁶ den 28. april 1999. Den af Kommissionen foreslåede strategi, nemlig en udbygning af viden om turismesektoren og bedre udnyttelse af eksisterende politikker, blev støttet af Rådet¹, Parlamentet⁷, Det Økonomiske og Sociale Udvalg⁸ og Regionsudvalget⁹.

Formålet med denne situationsrapport er at informere Rådet og de andre institutioner om de anvendte midler og det arbejde, der er iværksat i Kommissionens regi for at følge op på konklusionerne fra juni 1999. Rapporten skal også gøre det muligt at overveje retningslinjerne for det fremtidige arbejde både med hensyn til temaer og metoder.

Denne rapport skal også ses i sammenhæng med en udvikling, der går i retning af støtte til og samarbejde med og mellem medlemsstaterne. Eksempler på denne udvikling er bl.a. konferencen i Vilamoura¹⁰, som det portugisiske formandskab

---

¹ Rådets konklusioner (det indre marked) den 21.6.1999 om turisme og beskæftigelse, pressemeddelelse.

² Luxembourg-konferencen om beskæftigelsen og turismen: retningslinjer for indsatsen, 4.-5.11.1997.

³ Det Europæiske Råd i Luxembourg den 21.-22.11.1997.

⁴ Konklusionerne fra Rådet (turisme) den 26.11.1997.

⁵ Europæisk turisme – nye partnerskaber for job: Konklusioner og henstillinger fra Arbejdsgruppen på Højt Plan vedrørende Turisme og Beskæftigelse, Europa-Kommissionen, oktober 1998.

⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget - forbedring af turismens beskæftigelsespotentiale, KOM(1999)205 endelig udg. – EFT C 178-03 af 23.6.99.

⁷ Europa-Parlamentets beslutning af 18.2.2000, A5-0030/2000.

⁸ Udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg, 26.1.2000, CES 93/2000–EFT 2000/C-75 af 15.3.2000, b.37.

⁹ Udtalelse fra Regionsudvalget, 15.6.2000, CdR 291/99 endelig.

¹⁰ Konference for myndigheder med ansvar for turisme, Vilamoura, Portugal, 11.5.2000.

organiserede, samt det ministerielle seminar, som det franske formandskab afholder den 22. november 2000 i Lille. Denne rapport skal betragtes som et bidrag fra Kommissionen til seminaret i Lille.

Rådet (det indre marked, forbrugerpolitik og turisme) vil ligeledes blive orienteret om denne rapport på mødet den 30. november 2000.

II. MÅLSÆTNINGER OG METODER

1. Generelle målsætninger

De vigtigste målsætninger for opfølgningen af Rådets konklusioner af den 21. juni 1999 kan sammenfattes på følgende måde:

- uddybning af kendskabet til tendenser, behov, forhindringer og begrænsninger i den europæiske turismesektor
- indsamling af information og identifikation af eksisterende bedste praksis med henblik på sikring af bredest mulig adgang og formidling samt
- forbedring af fremgangsmåder og strategier, som er udviklet i forbindelse med eksisterende politikker og foranstaltninger på nationalt plan og på fællesskabsplan.

2. Samarbejde med medlemsstaterne

Rådet opfordrede i sine konklusioner fra juni 1999 specifikt Kommissionen og medlemsstaterne til et tæt samarbejde. Da Det Rådgivende Udvalg for Turisme¹¹ har til opgave at lette informationsudveksling, høringer og samarbejde inden for turisme, mente man, at dette forum var det bedst egnede til gennemførelse af Rådets konklusioner. Det har således fungeret som et styringsudvalg for det samlede arbejde og som et referencepunkt med hensyn til afgrænsningen og rækkevidden af de spørgsmål, der skal tages op, samt tilrettelæggelsen og evalueringen af arbejdet. Udvalget har afholdt tre møder¹². Udvalget har fordelt arbejdet på fire arbejdsgrupper, der hver især beskæftiger sig med et af Rådet angivne emner, og har fastlagt mandatet for disse arbejdsgrupper.

Gruppe A: lettelse af udvekslingen og udbredelsen af oplysninger, navnlig gennem ny teknologi

Gruppe B: forbedring af uddannelsen for at opgradere kvalifikationerne inden for turistindustrien

Gruppe C: forbedring af turistprodukternes kvalitet

Gruppe D: fremme af miljøbeskyttelsen og den bæredygtige udvikling inden for turismen.

Arbejdsgruppernes mandat er forskelligt, men har samme struktur. Målet er at:

---

¹¹ Rådets afgørelse af 22.12.1986, EFT L 384/52 af 31.12.1986.

¹² Den 25.10.1999, den 1.2.2000 og den 18.-19.9.2000.

- indkredse behov og aktører (herunder leverandører og modtagere) og definere begreber (f.eks. kvalitet og holdbarhed)
- indkredse, hvilke offentlige strategier og foranstaltninger der findes på de forskellige niveauer (nationalt, regionalt og lokalt), og evaluere fællesskabspolitikernes og -programmernes bidrag
- udarbejde konklusioner og henstillinger om bl.a. samarbejdet mellem myndighederne og anvendelsen af eksisterende instrumenter på nationalt plan og på fællesskabsplan.

3. Analyse af foranstaltninger, der træffes på andre politikområder, men som har indvirkning på turismen

Arbejdsgrupperne har analyseret relevante politikker, programmer, foranstaltninger og instrumenter på både nationalt plan og fællesskabsplan. De har identificeret de positive virkninger, synergier, mangler og yderligere arbejde, der skal iværksættes for at opnå en bedre koordinering af aktiviteterne og en effektiv integrering af turistsektorens behov i de relevante politikker, således som Rådet, Parlamentet og de øvrige institutioner har anbefalet. Med henblik herpå har man inddraget Kommissionens andre generaldirektorater samt de relevante agenturer¹³ i arbejdet. Man har fundet frem til, at følgende politikker har særlig betydning for dette arbejde: transport-, beskæftigelses-, uddannelses-, miljø-, forbruger-, informationssamfunds- samt regionalpolitikken.

4. Høring af de socioøkonomiske aktører

Rådet har ligeledes henstillet, at eksperter inden for turistindustrien tages med på råd. Der findes en betydelig sagkundskab hos de forskellige operatører samt i det civile samfund. De vigtigste aktører, som det synes hensigtsmæssigt at tage med på råd, kan inddeles i følgende grupper:

- det private, halvoffentlige og offentlige erhvervsliv med alle dets sektorer herunder transportsektoren
- fagforeninger, der repræsenterer de forskellige sektorer
- andre interessegrupper som f.eks. forbrugerorganisationer og ikke-statslige miljøorganisationer
- lokale og regionale myndigheder.

Kommissionen har afholdt flere møder for at informere om processen og for at rådføre sig med de europæiske organisationer, som repræsenterer ovennævnte grupper, med undtagelse af lokale og regionale myndigheder. Det rådgivende udvalg har også på et åbent møde den 18. september 2000 truffet repræsentanter for de organisationer, der indtil da var blevet hørt. Da der var færre spontane kommentarer og udtalelser, end man fra begyndelsen havde regnet med, fik ovennævnte aktører adgang til alle dokumenter og udkast til dokumenter, der forelå på dette tidspunkt. I

---

¹³ Det Europæiske Miljøagentur (AEE) og Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse (CEDEFOP).

dagene efter dette åbne møde modtog man mange bidrag, som generelt var af en høj kvalitet. De er indgået i den endelige udgave af denne interimrapport og i arbejdsgruppernes resuméer.

Det har vist sig nødvendigt at sikre, at eksperter fra socioøkonomiske kredse og det civile samfund inddrages mere aktivt i hele processen. Det er tydeligvis påkrævet, at de deltager direkte i arbejdsgrupperne, hvor deres sagkundskab vil kunne udnyttes, samt at de får adgang til den elektroniske platform. Det skal dog samtidig sikres, at effektiviteten og de konstruktive bidrag til processen fortsætter.

Det er endnu et åbent spørgsmål, hvordan og med hvilke midler, de lokale og regionale myndigheder kan høres og inddrages i denne proces og i gruppernes arbejde.

III. ARBEJDSGRUPPERNES RESULTATER

1. Afvikling af arbejdsgruppernes møder

Hver arbejdsgruppe afholdt mellem februar og august 2000 tre møder¹⁴. Formålet med disse møder var at finde frem til en fælles arbejdsplan, udveksle informationer om de vigtigste aspekter af emnet og om praksis og politikker i medlemslandene, fastlægge de første henstillinger samt diskutere en første rapport om det gennemførte arbejde.

Deltagerne blev udpeget af medlemsstaterne på grundlag af deres viden om den enkelte gruppes arbejdsområde. Ca. halvdelen af dem kommer fra de nationale myndigheder, en fjerdedel fra industrien og en fjerdedel fra turistkontorerne, halvoffentlige organer og videnskabelige institutioner.

Fra starten af udpegede alle medlemsstaterne, samt Norge, eksperter til mindst en arbejdsgruppe (UK og NL) og flertallet til tre eller fire grupper. I mellemtiden har de medlemsstater, der til at begynde med var underrepræsenteret, forsøgt at øge deres deltagelse, således at næsten alle lande er repræsenteret i alle grupper.

Med hensyn til gruppernes arbejde har man fundet ud af, at det er nødvendigt med en bedre koordinering mellem grupperne, idet de forskellige emner griber ind i hinanden.

2. Udarbejdelse af interimrapporter

Der er blevet udpeget en ordfører i hver gruppe på grundlag af frivillige forslag fra medlemsstaterne. Portugal foreslog en ekspert til gruppe A om information, Danmark til gruppe B om uddannelse, Spanien til gruppe C om kvalitet og Frankrig til gruppe D om miljø og bæredygtig udvikling.

Interimrapporterne er blevet udarbejdet af ordførerne på grundlag af de møder, der blev holdt inden for et relativt kort tidsrum. Der er blevet indsamlet et stort antal oplysninger, og man har udarbejdet lister med forslag til første henstillinger. Analyse

---

¹⁴ Gruppe A: 28.2., 4.4. og 18.7.2000, gruppe B: 23.2., 19.5. og 23.8.2000, gruppe C: 6.3., 8.6. og 24.8.2000, gruppe D: 3.3., 25.5. og 11.7.2000.

og opstilling af prioriteringer er dog endnu ikke helt færdiggjort. Resuméerne af de fire interimrapporter er hurtigt blevet gennemgået af Det Rådgivende Udvalg for Turisme, men må dog på dette stadium anses for at være foreløbige dokumenter. Der er ikke nødvendigvis enighed om alle dele af rapporterne. Disse resuméer, som vil blive udsendt særskilt til orientering, skal gøre det muligt at udføre det kommende arbejde mere effektivt, at opstille prioriteringer i en rationel rækkefølge og komme med henstillinger, der indeholder en vis grad af nytænkning.

3. Elektronisk platform

Fra begyndelsen af har arbejdsgrupperne fået stillet en platform for elektronisk kommunikation CIRCA¹⁵ til rådighed af Kommissionen. Formålet var at lette kommunikationen mellem gruppemedlemmerne og skabe en lettilgængelig database, der indeholder alle dokumenter, der vedrører gruppernes emner, og som medlemmerne finder anvendelige.

Erfaringen har vist, at denne type platform er meget anvendelig til oprettelse af et enkelt kontaktsted for adgang til alle dokumenter vedrørende turisme. I dag har hen ved 120 brugere adgang til denne database, som indeholder flere hundrede dokumenter.

Der er sket en udvikling i brugen af og adgangen til oplysninger, efterhånden som arbejdet er skredet frem. I første fase var der mest tale om skabelse af indhold (indlæsning af dokumenter i databasen), og antallet af søgninger var begrænset. I anden fase og i forbindelse med forberedelserne til det tredje møde er antallet af søgninger efter dokumenter steget gradvist.

4. Arbejdsgruppernes vigtigste henstillinger

Gruppernes foreløbige forslag til strategiske retningslinjer for aktioner fra EU og i EU dækker et stort område og omfatter mange aktører inden for turisme. Kommissionen finder det hensigtsmæssigt at anmode grupperne om, at de i deres fremtidige arbejde prioriterer forslag, der skal gennemføres på europæisk plan, eller som vil have indvirkning på gennemførelsen af andre politikker på europæisk plan. Der ligger dog også en europæisk værditilvækst i at sørge for, at initiativer på alle niveauer lykkes, også på lokalt niveau.

Det er ikke hensigten med denne rapport at komme med en omfattende præsentation af arbejdsgruppernes henstillinger eller med en evaluering af disse henstillinger. Det handler snarere om at belyse de overordnede temaer, som alle arbejdsgrupperne har beskæftiget sig med.

De vigtigste henstillinger kan sammenfattes på følgende måde:

a) Samarbejde mellem de forskellige socioøkonomiske aktører og oprettelse af netværk

Det anses for yderst vigtigt at kunne drage fordel af en konkurrencedygtig og bæredygtig udvikling af turismen med deltagelse af alle aktører. En foreløbig

---

¹⁵ Communication and Information Centre Administrator: extranet-værktøj, der er udviklet under IDA-programmet (dataudveksling mellem administrationerne), og som gør det muligt for en gruppe af brugere at dele et privat rum på Internettet, hvor de kan udveksle oplysninger og kommunikere.

identifikation af alle de aktører, der er berørt af turisme, har vist, at det er nødvendigt at oprette partnerskaber, at lade dem indgå i et netværk, og at fremme frivillige aftaler og god praksis.

Gruppe A berørte dette problem - alle typer aktører har nemlig deres egne begrænsede informationskilder - og de øvrige grupper mente helt klart, at problemet skal prioriteres højt. For eksempel har gruppe B (uddannelse) påvist behovet for samarbejde dels mellem dem, som tilrettelægger uddannelserne og industrien og dels mellem de regionale og lokale uddannelsesstrukturer og de mindre virksomheder. Med hensyn til kvalitet bør man tilskynde til frivillig gennemførelse af kvalitetsnormer. Den bæredygtige turisme fremmes, hvis alle aktører indgår i et netværk med henblik på udveksling af teknikker, metoder og viden, og hvis operatørerne vedtager nogle adfærdskodekser, der bl.a. har til formål at mindske forbruget af naturressourcer og den forurening, som turisme medfører.

Endvidere bør der på alle aktørers områder systematisk skabes forbindelse mellem de forskellige aspekter af bæredygtig udvikling af turisme. F.eks. forbindelse mellem viden (undersøgelser, statistikker osv.) om arbejdets realitet og uddannelsesbehovet eller anvendelsen af kvalitetsinitiativer inden for uddannelse eller udvikling af særlige uddannelser om gennemførelse af kontrol af kvalitetssystemer og betingelser for en bæredygtig turisme.

Kvalitet kan ikke opnås uden anvendelse af informationssamfundets teknologier og den viden, som ligger til grund for disse, ligesom den heller ikke kan opnås uden respekt for miljøet og stræben efter bæredygtige udvikling og omvendt.

b) Opmærksomhed om problemerne

Det andet problem, som man først og fremmest beskæftigede sig med i gruppe B, C og D, drejer sig om, at visse aktører skal have oplysninger om og en større forståelse for en række meget konkrete emner. Som eksempler kan nævnes fordelene ved kvalificeret arbejdskraft, bedre arbejdsvilkår, investering i uddannelse med henblik på at øge SMV'ers konkurrenceevne og løse problemet med at tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft. Kvaliteten af tjenesteydelser og produkter inden for turisme giver europæisk turisme en konkurrencefordel. Man mener, at virksomhederne, hvoraf 99 % er SMV'er, ikke er tilstrækkelig bevidste om dette fænomen.

På samme måde kan udviklingen af en turistefterspørgsel, der tager mere hensyn til miljø og bæredygtig udvikling, støttes og udnyttes ved at operatører, lokalbefolkning og turister bliver mere opmærksomme på dette spørgsmål.

Der er forskellige informationsværktøjer til rådighed. Kommissionen mener dog, at informationskampagner sandsynligvis bedre kan gennemføres på nationalt eller lokalt plan og af ikke-statslige organisationer. Udvikling af mærker, chartre og håndbøger for turistoperatører samt redskaber til måling og evaluering kan være en stor hjælp i den forbindelse.

Gruppe D foreslog, at der udarbejdes en Agenda 21 for europæisk turisme. Dette kan overvejes, og hvis der opnås enighed, kan EU vedtage og støtte den. Gruppen nævnte også gennemførelsen af lokale Agenda 21.

c) *Oplysning*

Alle grupper fremhævede behovet for oplysninger, ikke kun den gruppe, der havde til opgave at se nærmere på dette spørgsmål og analysere og strukturere behovet for oplysninger. De har udarbejdet præcise krav om oplysninger vedrørende bl.a. beskæftigelse, behov for kvalificeret arbejdskraft og uddannelsesbehov. Gruppe D var inde på den type nødvendige generelle oplysninger, som egentlig bør indgå i gruppe A's målsætninger.

Flere grupper understregede, hvor stor betydning virkningen og anvendelsen af informationsfundets teknologier har for turismen, og nævnte de initiativer, der allerede er iværksat af Kommissionen, navnlig strukturfondene og programmet for videnskabelig og teknisk information under det 5. rammeprogram. Der er blevet oprettet en særskilt sektor, som er helliget F&U-aktiviteter med henblik på synergien mellem turisme og informationsteknologi. Det henstilles, at der oprettes en ny særskilt gruppe.

Gruppe A anbefalede oprettelsen af en internetportal, som skal give brugerne adgang til websteder, databaser og undersøgelser både fra den offentlige og private sektor. Adgang til portalen skal som minimum være opdelt efter emne og land. Disse henstillinger vedrørende indsamling af eksisterende oplysninger og oplysninger, der er under forberedelse (fortegnelse over dokumentation om nationale turismepolitikker og dokumentationscentre), og forenklet adgang til disse oplysninger ved oprettelse af en fælles portal er i overensstemmelse med den prioriterede målsætning om en bedre koordinering mellem de nationale myndigheder og EU. Gennemførelsen af denne målsætning vil være medvirkende til at skabe et mere ensartet billede og en lettere adgang til dokumenter om turisme.

Det er nødvendigt med en nærmere beskrivelse af, hvilke informationer der er tilgængelige, og hvilken service den fælles portal skal tilbyde. Dette kan ske gennem en undersøgelse (fortegnelse over de dokumenter og dokumentationscentre der berøres) og en mere detaljeret specificering udarbejdet af arbejdsgruppen (tjenester, som portalen skal tilbyde).

Gruppe A anbefalede, at der opstilles et satellitregnskab vedrørende turisme, hvilket også blev nævnt af andre grupper. Formålet er at give beslutningstagerne og industrien en samlet oversigt over turismens økonomiske betydning i en form, der gør det muligt at sammenligne turisme med andre økonomiske sektorer. Ved hjælp af et satellitregnskab vedrørende turisme på europæisk plan kan der skabes større forståelse for turistsektorens betydning og dens indvirkning på den samlede økonomi. Dette vil være et vigtigt bidrag til en bedre forståelse for de parametre, som har indflydelse på væksten inden for sektoren, og sektorens betydning for især beskæftigelsen. Kommissionen støtter denne henstilling, men den bør gennemføres ved hjælp af en harmonisering af de nationale satellitregnskaber, som allerede findes i nogle medlemsstater.

d) *Opfølgning og overvågning*

Forbedring af kompetencer og kvalitet, både når det gælder beskæftigelse, turisttjenesteydelser og destinationer, er løbende processer, som kræver regelmæssig overvågning. Det samme gør sig naturligvis gældende, når det drejer sig om bæredygtig turisme. Arbejdsgrupperne har fremhævet nødvendigheden af

regelmæssig evaluering af situationen og virkningen af de trufne foranstaltninger, herunder fællesskabsaktioner som f.eks. de foranstaltninger, der er gennemført med støtte fra strukturfondene.

Gruppe B foreslog dannelsen af et permanent forum eller observatorium på EU-plan under Kommissionens ledelse og med aktiv deltagelse af medlemsstaterne, internationale organisationer og eksperter fra socioøkonomiske kredse og andre interessegrupper. Gruppe C påpegede også behovet for at fremme brugen af de indikatorer, der er absolut nødvendige for en effektiv overvågning. Gruppe D anbefalede, at der indføres resultattavler for hvert land.

e) *Instrumenter til analyse og evaluering*

Der har vist sig et behov for måling og opstilling af modeller i forbindelse med visse følsomme forhold i sektoren. Man bør prioritere forskning i definition af parametre for måleredskaber og evalueringssystemer både med hensyn til bestemte variabler og virkningen af de foranstaltninger, der er truffet for at forbedre dem. Dette skal først og fremmest føre til udarbejdelse af kvalitetsindikatorer for både destinationer og virksomheder, indikatorer for de forskellige aspekter af bæredygtighed (herunder transport) og resultatindikatorer (f.eks. for miljøforvaltning, uddannelse og udvikling af menneskelige ressourcer).

Man skal ligeledes prioritere udviklingen af metoder bl.a. uddannelses- og undervisningsmetoder under hensyntagen til SMV'ers nuværende og fremtidige behov, metoder på EU-plan til sammenlignende vurdering af kvaliteten og metoder til bestemmelse af en destinations kapacitet med henblik på forvaltning af de territoriale virkninger. Gruppe C bør fortsætte arbejdet med definition og anvendelse af kvalitetssystemer og kortlægning af behovene inden for denne sektor.

Der kan i så fald gennemføres sammenlignende vurderinger, som kan føre til opdagelse af innovative løsninger.

Udviklingen af disse værktøjer (indikatorer, metoder og systemer) samt anvendelsen af benchmarking-teknikker og forskning i faktorer og vilkår for innovation ligger fuldstændig på linje med Kommissionens aktuelle erhvervspolitik.

f) *Støtte til virksomheder især SMV'er*

Grupperne pegede på følgende problemer: identifikation af finansieringskilder og mikrovirksomheders adgang til disse kilder, SMV'ers behov for hjælp og øget anvendelse af strukturfondene.

Navnlig gruppe B fremhævede nødvendigheden af, at der tages hensyn til de lokale og regionale myndigheders rolle, og at der indføres uddannelsesstrukturer og -netværk, der er åbne for alle aktører, for at forbedre mikrovirksomheders konkurrenceevne.

SMV'er har sværere ved at anvende de redskaber, der er til rådighed. Desuden er der brug for teknisk assistance til gennemførelse af benchmarking-metoder og kvalitetssystemer og til gennemførelse af undersøgelser af indvirkningen på miljøet samt mærkning.

Gruppe D pegede specifikt på, at der er brug for foranstaltninger, der mindsker virkningerne af sæsonudsving inden for turismen, for derved at forbedre turistvirksomhedernes konkurrenceevne. Gruppen anbefalede, at SMV'er får større indflydelse på beslutningsprocessen og opbygningen af netværk for markedsføring. Endvidere rejste gruppen spørgsmålet om den voksende koncentration af turistvirksomheder og anbefalede, at man undersøger, hvordan turisme kan medvirke til beskyttelse af rejsemål.

IV. OPERATIONELLE KONKLUSIONER

1. Arbejdsgrupperne har skabt et dynamisk samarbejde, hvilket bekræftes af Det Rådgivende Udvalg for Turisme. Dette samarbejde kan kun bære frugt, hvis det gennemføres på løbende basis i de strukturer, som er opbygget i 2000, og med inddragelse af de nye aspekter, som er angivet nedenfor. Man bør så systematisk som muligt efterstræbe synergi og undgå, at gruppernes arbejde overlapper hinanden. Møderne skal understøttes af deltagernes arbejde i et permanent netværk. **Det anbefales derfor, at arbejdsgrupperne som planlagt fortsætter indtil 2001, således at de kan fremlægge en endelig konsolideret rapport i efteråret 2001** med henblik på en fælles strategi for Fællesskabets og medlemsstaternes aktioner med indvirkning på turismen.
2. **Arbejdet med de fire emner, som arbejdsgrupperne har behandlet, bør fortsættes og uddybes**, og man skal bestræbe sig på at finde ud af, hvilke aktioner der skal prioriteres, på grundlag af de prioriteringer, der er angivet i interimrapporterne, i resuméerne og i afsnit III i denne rapport.

Man har understreget, at transportspørgsmålet er meget vigtigt. Transport berører mange af de undersøgte temaer. Det foreslås, at transport først og fremmest behandles i den gruppe, der beskæftiger sig med beskyttelse af miljøet og udvikling af en bæredygtig turisme.

Virkingen og brugen af informationsteknologier inden for turisme har vist sig at være et spørgsmål, der rækker ud over udveksling og formidling af økonomiske og statistiske oplysninger, hvorfor der bl.a. er brug for forskellige eksperter. Det foreslås, at der i dette tilfælde nedsættes en ny arbejdsgruppe, der skal beskæftige sig med kommunikations- og informationsteknologiernes betydning for turismen.

3. Det foreslås, at der i hver gruppe **indgår** et passende antal **eksperter fra de socioøkonomiske sektorer og fra det civile samfund**, således at der i de enkelte grupper er balance, fleksibilitet og høj sagkundskab, samtidig med at effektiviteten sikres. Alt efter de specifikke emner, der behandles i arbejdsgrupperne, skal et begrænset antal af sektorens fagfolk, eksperter fra fagforeningerne og andre interessegrupper deltage i begrænset antal på grundlag af deres anerkendte sagkundskab.
4. Frivillige bidrag fra eksperter, der ikke kan deltage i møderne, modtages gerne via den elektroniske platform. Denne platform kan gøres tilgængelige for de socioøkonomiske aktører samt de lokale og regionale myndigheder på vilkår, der afgøres af deres medvirken i processen.

5. Parallelt med de prioriterede arbejdsområder, der er fastlagt for de fem grupper og sammenfattet i afsnit III og IV.2 i denne rapport, finder Kommissionen det hensigtsmæssigt, at der i 2001 tages kontakt med myndigheder og faglige organisationer inden for turisme i ansøgerlandene med henblik på at indlede en regelmæssig udveksling af synspunkter om nationale politikker, god praksis og fællesskabsforanstaltninger med indvirkning på turismen. Repræsentanter for disse myndigheder og faglige organisationer kan deltage i et nyt åbent møde i Det Rådgivende Udvalg for Turisme i 2001, hvilket vil være en reel anledning til at forberede disse landes fremtidige medlemskab af EU.
6. På internationalt plan skal Kommissionen i 2001 også:
  - uddybe Euro-Middelhavs-samarbejdet inden for turisme
  - intensivere forhandlingerne om turisme inden for rammerne af GATS
  - forberede afsnittet om turisme, der skal indgå i udarbejdelsen af EU's holdninger til mødet i Kommissionen for Bæredygtig Udvikling, det såkaldte **Rio + 10**, som finder sted i 2002
  - intensivere samarbejdet med de vigtigste internationale organer inden for turisme som f.eks. OECD og Verdensturistorganisationen.
7. Endelig vil Kommissionen inden årets udgang offentliggøre den periodiske rapport om Fællesskabets aktiviteter på turistområdet, som dækker årene 1997-1999. Kommissionen vil gennem allerede iværksatte undersøgelser styrke den løbende analyse af markeder, strukturer og tendenser inden for turistsektoren i EU og i resten af verden med henblik på en mere nøjagtig evaluering af virkningen af alle de initiativer, der, inden for rammerne af de forskellige fællesskabspolitikker, har betydning for EU's turistvirksomheders konkurrenceevne.
8. Som konklusion kan siges, at Kommissionen med disse initiativer håber at være i stand til i slutningen af 2001 og i tæt samarbejde med medlemsstaterne, EU's turistindustri og de øvrige berørte aktører at præsentere en komplet analyse af nationale politikker, god praksis og fællesskabsforanstaltninger med positiv indvirkning på europæisk turisme. Dette skulle gøre det muligt - i nært samarbejde med alle de berørte parter - at indkredse de aktioner, som medlemsstaterne (herunder de regionale og/eller lokale myndigheder), industrien og om nødvendigt Fællesskabets institutioner skal iværksætte for at styrke turistindustriens konkurrenceevne i EU og dens bidrag til jobskabelse og bæredygtig udvikling.
9. Kommissionen anmoder de regeringsrepræsentanter, der deltager i det ministerielle seminar i Lille den 22. november, og Rådet (det indre marked, forbrugerpolitik og turisme), der mødes den 30. november, samt andre berørte EU-institutioner (Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget) om at støtte de igangværende initiativer og de initiativer, der er foreslået ovenfor, med henblik på at opmuntre de aktører, der medvirker i denne proces, og give dem klar politisk støtte.